Η ΣΤΗΛΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙ

Ἡ μεγάλη σημασία τῆς μουσικῆς γιὰ τὸ παιδὶ

ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΔΟΣ ΜΑΣ ΚΤΑΙΖ.

Ὑπάρχουν πολὺ περισσότερα μουσικὰ παιδιὰ ἀφ' ὅσα φαντάζονται οἱ γονεῖς. Ὅταν ἕνα μικρὸ παιδὶ δὲ δείχνει ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ μουσική, δὲν τοῦ ἀρέσει νὰ τραγουδῇ, δὲν βαδίζει μὲ τὸ ρυθμὸ ἑνὸς στρατιωτικοῦ σαλπίσματος, ἀρνεῖται νὰ μελετήσῃ πιάνο, αὐτὸ δὲ σημαίνει πὼς δὲν ἀγαπάει τὴ μουσική. Ἡ κλίση γιὰ τὴ μουσικὴ εἶνε πολλὲς φορὲς βαθειὰ κρυμμένη στὸ ἄτομο, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲ βρίσκει τὸν τρόπο νὰ ἐκδηλωθῇ. Μοιάζει μὲ πολλὲς πηγὲς νερῶν ποὺ τρέχουν κάτω ἀπὸ τὸ χῶμα καὶ μόνο τότε ἀναπηδοῦν στὴν ἐπιφάνεια ἅμα ἕνα βαθὺ σκάψιμο τοὺς ἀνοίξει τὸ δρόμο.

Ἀπ' τὴν ἐκπαίδευση πρέπει νὰ ἀναζητήσουμε πῶς ν' ἀναπτύξουμε τὴ μουσικότητα τοῦ παιδιοῦ...

Γιὰ νὰ εἶνε κανένας καλὸς μουσικὸς πρέπει νἄχῃ καλὸ αὐτί, φαντασία, νοημοσύνη καὶ ἰδιοσυγκρασία, δηλ. νὰ μπορῇ νὰ νοιώθῃ τὶς καλλιτεχνικὲς συγκινήσεις καὶ νὰ τὶς μεταδίδῃ στοὺς ἄλλους. Δὲν ἀρκεῖ ὅμως κανεὶς ν' ἀναγνωρίζῃ καὶ νὰ κάνῃ διάκριση τῶν ἤχων γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ ποῦμε πῶς ἔχει μουσικὸ αὐτί. Πρέπει οἱ ἐξωτερικὲς ἀκουστικὲς συναισθήσεις νὰ δημιουργοῦν μίαν ἐσωτερικὴ κατάσταση συντιδήσεως καὶ συγκινητικότητος. Ὑπάρχουν μουσικοὶ μὲ αὐτὶ θαυμάσια ἐξησκημένο ποὺ δὲν αἰσθάνονται καμμιὰ μουσικὴ συγκίνηση, καὶ ἄλλοι ποὺ εἶνε ἀληθινοὶ καλλιτέχνες, ἱκανοὶ νὰ ἑρμηνεύσουν καὶ νὰ δημιουργήσουν. Πολλοὶ γονεῖς φαντάζονται πῶς ἅμα τὰ παιδιά τους ἔχουν ὀρθὴ καὶ καθαρὴ φωνὴ ἔχουν καὶ μουσικὸ τάλαντο. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶνε γενικὸς κανών. Ἕνα παιδὶ ποὺ αὐτοσχεδιάζει, μὲ μίαν ὡραία φωνὴ φθόγγους χωρὶς τάξη καὶ χρόνο, δὲν εἶνε τόσο καλὸς μουσικός, σὰν ἕνα ἄλλο ποὺ δὲν ἔχει φωνή, ἀλλὰ αὐτοσχεδιάζει ἕνα μὰρς καλὰ ρυθμισμένο πάνω σὲ ἕνα τύμπανο.

❁

Πολλὲς φορὲς οἱ μητέρες λένε: «Δὲ θέλω νὰ σπουδάσουμε μουσικὴ στὸ παιδί μας, γιατὶ δὲν ἔχει μουσικὸ αὐτὶ καὶ κάνει παραφωνίες.» Ἀλλ' ἂν τὸ παιδὶ τραγουδήσῃ ἕνας καλὸς μουσικὸς θὰ παρατηρήσῃ πὼς ἡ φωνὴ τοῦ παιδιοῦ δὲν εἶνε ἀκατάλληλη, ἀλλὰ δὲ ξαίρει νὰ σχηματίζῃ τὴ μουσικὴ μὲ τὸν ἦχο ποὺ τοῦ ζητοῦν νὰ μιμηθῇ.

Πολλοὶ γονεῖς, ἐνῷ γνωρίζουν τὴν ἀγάπη τῶν παιδιῶν των γιὰ τὶς ἱστορίες καὶ τὰ παραμύθια, δὲν σκέπτονται νὰ τοὺς ἐμπνεύσουν τὴν ἀγάπη γιὰ τὴ μουσική, ποὺ ἐξυψώνει τὸ πνεῦμα καὶ τὴ ψυχή τους. Ἡ μουσικὴ ἐξευγενίζει τὴν καρδιὰ τοῦ παιδιοῦ. Τὸ παιδὶ πρέπει ἀπὸ μικρὸ νὰ μάθῃ νὰ νοιώθῃ τὴ μουσική, νὰ τὴ δέχεται εὐχαρίστως, νὰ ἐμποτίζεται μ' αὐτήν, νὰ τὴν ἀκούῃ ὄχι μόνο μὲ τ' αὐτιά, ἀλλὰ μ' ὁλόκληρη τὴ ψυχή του. Ὑπάρχουν κωφοὶ ἐκ γενετῆς ποὺ ἐννοοῦν καὶ διακρίνουν διάφορα μουσικὰ κομμάτια, χάρις στὶς μυϊκὲς αἰσθήσεις, ποὺ εἶνε σὰν ἕνα εἶδος ἀπηχήσεων ἐσωτερικῶν ποὺ ἀναλόγως τῶν μουσικῶν ρυθμῶν ποικίλλουν κατὰ τὴν ἔντασιν.

Τὸ αὐτὶ συνδέεται μὲ τὸ λάρυγγα καὶ εἶνε βέβαιον πῶς ὑπάρχουν ἀμοιβαῖες ἐπιρροὲς τῆς φωνῆς ἐπὶ τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς ἀκοῆς ἐπὶ τοῦ φωνητικοῦ συστήματος, γράφει σὲ μιὰ θαυμασία μελέτη του ὁ ἀκαδημαϊκὸς Ἰακὼβ Νταλκρόζ.

Πρέπει, πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ αὐτιοῦ τοῦ παιδιοῦ, νὰ καλλιεργῆται καὶ ἡ φωνή του.

❁

Ἡ ἀνατροφὴ τοῦ παιδιοῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ θὰ γεννηθῇ, εἶπε ὁ Ρουσσώ. Οἱ πρῶτες συνήθειες εἶνε οἱ πιὸ δυνατές, ἔγραψε ὁ Φενελὸν σ' ἕνα περίφημο ἄρθρο του στὴν «Ἐπιθεώρηση τῶν δύο Κόσμων». Τὰ παιδιὰ τῶν Ρωμαίων συνήθιζαν ἀπ' τὴν κούνια τους στὴν καθαριότητα τῆς γλώσσης, λέγει ὁ Ρολλέν. Ὁ Μονταίν ἔγραψε: «Βρίσκω πῶς τὰ μεγαλύτερα ἐλαττώματα γεννιοῦνται ἀπ' τὴν τρυφερή μας ἡλικία καὶ πῶς ἡ κυριώτερη διεύθυνσή μας εἶνε στὰ χέρια μιᾶς ἀμόρφωτης παραμάννας.

Ἡ ἐπιρροὴ τῆς πρώτης ἐκπαιδεύσεως ἀπάνω στὸ παιδὶ εἶνε ἄμεση καὶ πολὺ μεγάλη. Πολλὲς μητέρες κατέπνιξαν μὲ τὴν ἀηδία τους τὰ πρῶτά τους ἔνστικτα. Μιὰ μητέρα ποὺ θέλει νὰ ἀφιερώσῃ τὴν κόρη της στὸ χορό, πρέπει νὰ προσέχῃ ἀπ' τὰ πρῶτά της βήματα νὰ μὴ στραβοπατῇ... Γι' αὐτὸ τὸ λόγο πρέπει ἡ μητέρα νὰ προσέχῃ καμμιὰ δυσμορφία νὰ μὴν ἐπέλθῃ στὸν ἀκουστικὸ ὀργανισμὸ τοῦ παιδιοῦ, γράφει ὁ Ἀλμπὲρ Λαβινιὰκ στὸ περίφημο βιβλίο του ποὺ ἔκανε κρότο στὸ Παρίσι. Πρέπει οἱ μαμμάδες νὰ καταγίνωνται νὰ τραγουδοῦν μὲ τὰ παιδιά τους τραγουδάκια γιὰ παιδιά, χαριτωμένα, ποὺ νὰ συνοδεύωνται μὲ σωματικὲς κινήσεις. Τὰ δυὸ κυριώτερα στοιχεῖα τῆς μουσικῆς εἶνε ὁ ρυθμὸς καὶ ἡ «σονορτιτέ». Πολὺ συχνὰ ἡ ἀγάπη γιὰ τὶς ρυθμικὲς κινήσεις ἐμπνέει τὴν ἀγάπη τῆς μουσικῆς στὸ παιδί, ποὺ δὲν ἔχει ἀκόμη πολλὲς ἀκουστικὲς ἰδιότητες. Ἡ εὐαισθησία εἶνε σὲ ἄμεση σχέση μὲ τὴν αἴσθηση. Ὅσο ὅμως καὶ νὰ εἶνε ἕνα παιδὶ ἀνεπτυγμένο ἀπὸ ἀκουστικῆς ἀπόψεως, δὲ θὰ γίνῃ ποτὲ του καλὸς μουσικὸς ἂν δὲν ἔχῃ «ἰδιοσυγκρασία». Μιὰ λαϊκὴ ἀγγλικὴ παροιμία λέγει: «Ὅσο καὶ ἂν εἴμεθα ἀλλοιωμένοι μὲ κανόνια, σὰν θυσιαστό, δὲ μποροῦμε νὰ βαδίσουμε ἂν δὲν ἔχουμε καζάνι.»

❁

Οἱ γονεῖς συγχέουν πολὺ εὔκολα τὴ μουσικὴ μὲ τὸ πιάνο. Νομίζουν πῶς μόνον τότε εἶνε κανένας καλὸς μουσικός, ἅμα παίζῃ πιάνο. Μουσικὸς εἶνε κεῖνος ποὺ λατρεύει τὴ μουσική, ποὺ παρακολουθεῖ τὶς συναυλίες ποὺ τὶς καταλαβαίνει καὶ ποὺ νοιώθει μέσα του τὴν θεία ἀνατριχίλα ποὺ ἐξυψώνει τὴ ψυχή του. Δὲ μιλῶ γιὰ κείνους ποὺ παρακολουθοῦν τὰ κονσέρτα ἀπὸ σ ν ο μ π ι σ μ ὸ καὶ ποὺ ἐκτιμοῦν μόνο τὴ δεξιοτεχνία, ἀλλὰ δὲ μποροῦν νὰ διακρίνουν οὔτε τὴ «φόρμα», οὔτε τὸ «στύλ». Δὲ συγκινοῦνται μὲ τὰ συγκινητικώτερα ἔργα. Ἂν συνήθιζαν ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ ν' ἀγαποῦν τὴ μουσικὴ καὶ νὰ τὴν ἐκτιμοῦν, ἡ κλίσις τους, ἡ ἰδιοσυγκρασία τους θὰ ἦταν περισσότερο ἀνεπτυγμένες...

Οἱ μαμμάδες εἶνε πεπεισμένες πῶς ἀπ' τὴ σπουδὴ τοῦ πιάνου ἐξαρτᾶται ἡ μουσικὴ ἐκμάθησις. Ὁ διευθυντὴς τοῦ Ὠδείου τῆς Βιέννης ἔκανε τὸ ἑξῆς πείραμα: Διάλεξε δώδεκα παιδιὰ ποὺ δὲν εἶχαν κάνει ποτὲ μουσική, καὶ τὰ χώρισε σὲ δυὸ ὁμίλους. Ὁ ἕνας ὅμιλος ἐπεδόθηκε ἀποκλειστικὰ στὸ σ ο λ φ έ ζ, ὁ ἄλλος ἄρχισε νὰ μαθαίνῃ πιάνο. Τὰ ἀποτελέσματα ἦταν καταπληκτικά. Τὰ παιδιὰ ποὺ εἶχαν ἀρχίσει σολφὲζ περάσανε τὰ παιδιὰ ποὺ εἶχαν ἀρχίσει δυὸ χρόνια ἐνωρίτερα πιάνο. Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ τοῦ πειράματος εἶνε πῶς ἡ ἐκμάθησις τοῦ σολφὲζ πρὶν ἀρχίσῃ τὸ παιδὶ πιάνο, δὲν εἶνε ἀπώλεια χρόνου, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον.

❁

Μὴ νομίσετε, καλές μου φίλες, πῶς ὅλα τὰ παιδιὰ θὰ γίνουν θαυμάσια μουσικοί. Ὄχι. Ἀλλὰ θὰ καταλάβουν τὴ μουσική, θὰ τὴν ἀγαπήσουν καὶ ἅμα ἀργότερα παρακολουθοῦν τὶς συναυλίες, δὲν θὰ πηγαίνουν ἀπὸ σνομπισμό, θὰ νοιώθουν μιὰ ἀπ' τὶς μεγαλύτερες ἀπολαύσεις ποὺ ὑπάρχουν στὴ ζωή. Ἂν παίζουν κανένα ὄργανο θὰ ἐνδιαφέρωνται περισσότερο, θ' ἀπασχολοῦνται σὲ κάτι ἀνώτερο, ποὺ θ' ἀνυψώνῃ τὴ ψυχή τους, τὸ πνεῦμά τους καὶ θὰ ξεκουράζωνται ἀπ' τὴν πεζότητα τῆς καθημερινῆς ζωῆς. «Ἡ ἀνατροφὴ τῶν αἰσθήσεων, ἡ ἰσχυρὰ ἐπίδρασις τῆς ἰδιοσυγκρασίας ἐπὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ καλλιτεχνικοῦ αἰσθήματος εἶνε τὸ μεγάλο κατόρθωμα τῆς μητέρας», λέγει ὁ Ρουσσώ. Ἡ τέχνη δὲν εἶνε κτῆμα ὀλίγων, ποὺ προορίζονται γι' αὐτήν. Εἶνε στὴ διάθεση ὅλων ἐκείνων ποὺ εἶνε ἱκανοὶ νὰ συναρμολογήσουν τὶς αἰσθητικές τους ἀντιλήψεις πρὸς ἕνα ἰδανικὸ ὡμορφιᾶς καὶ ἁρμονίας.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἔπρεπε οἱ λαϊκὲς συναυλίες νὰ εἶνε προσιτὲς σ' ὅλες τὶς τσέπες....

ΝΤΑΙΖΗ

ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΝ ΤΗ ΖΩΗΣ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΜΑΖΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΥΣ

Πῶς ἑώρτασαν μέσα εἰς τὰς φυλακὰς τὴν πρωτοχρονιάν. - Ὁ ἀνθρώπινος καζαμίας τῆς φυλακῆς, τὰ ὄνειρα χειμερινῶν νυχτῶν τῶν φυλακισμένων καὶ ἡ πραγματικότης.

«Ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθετε πρός με. Ἀμήν, λέγω Ὑμῖν ἐφόσον ἐποιήσατε ἐπὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε».

Μόλις ἔχει ἀνατείλῃ εἰς τὸν Ἀττικὸν οὐρανὸν ὁλόχρυσος ὁ ἥλιος τῆς πρώτης ἡμέρας τοῦ 1930 καὶ ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὰ κάγκελλα τῆς μεγάλης πόρτας τῆς φυλακῆς κόσμος λογῆς λογῆς εἶναι συγκεντρωμένος. Γυναικοῦλες τοῦ λαοῦ ποὺ κρατοῦν εἰς τὰ χέρια κατσαρολάκια μὲ φαΐ, κορίτσια δροσερὰ δροσερὰ μὲ πακετάκια γεμᾶτα γλυκὰ γιὰ ὅλους. Κρέας, γλυκά, ὅλα ἐν τάξει.

Σιγὰ σιγά, αἱ ἐπισκέψεις φεύγουν, ἡ πόρτα κλείνει καὶ σὰν δὲν ὑπάρχουν πιὰ ξένοι, ἡ κίνησις τῶν φυλακισμένων ζωηρεύει καὶ τὰ γλεντάκια ἀρχίζουν.

Σὲ τί ὠφελεῖ ἡ θλῖψις καὶ ἡ κατήφεια; Ὅλα περνοῦν. Καὶ ὕστερα μήπως «τὰ σίδερα τῆς φυλακῆς δὲν εἶναι γιὰ τοὺς λεβέντες;»

ΕΙΣ ΤΑΣ ΦΥΛΑΚΑΣ ΣΥΓΓΡΟΥ

Διασκελίζοντες λοιπὸν τὸ κατῶφλι τῶν ἐπανορθωτικῶν φυλακῶν Συγ-

Πρωτοχρονιὰ στὶς φυλακὲς Συγγροῦ..

κίσματα εἰς τὸ χέρι, νέοι καὶ γέροι ὅλοι ἀνάμικτοι, ἀπὸ κάθε κοινωνικὴν τάξιν, περιμένουν σειρὰ σειρὰ ν' ἀνοίξουν τὰ κιγκλιδώματα καὶ νὰ περάσουν.

Τώρα δὲν ἔχουν εἰς τὴν ψυχήν των τὰ συναισθήματα τῶν ἄλλων ἡμερῶν, καὶ ἕνα ἄλλο συναίσθημα ἀόριστο καὶ κάπως ἀκαθόριστο, γεμᾶτο θλῖψι ἀλλὰ καὶ χαρὰ συγχρόνως ἔχει φωλιάσει εἰς τὴν ψυχήν των. Γεμᾶτο θλῖψι ὅταν σκέπτωνται ὅτι ὁ περασμένος χρόνος ποὺ μόλις ἀντιπροχθὲς τὸ βράδυ ἐκύλισε καὶ ἐχάθη σὰν ἕνα διάττον ἀστέρι, εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς Αἰωνιότητος, ἐπέρασε γιὰ ἕνα ἀγαπημένο τους πρόσωπο, μέσα εἰς τὰ σίδερα τῆς φυλακῆς. Ἄλλο ἕνα ἔτος «ἐκτιθείσης ποινῆς» ὅπως λένε εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν δικαστηρίων. Ἀλλὰ καὶ γεμᾶτο χαρὰ γιατὶ μὲ τὸ πέρασμα ἑνὸς ἀκόμη χρόνου, ἡ ἡμέρα τῆς λυτρώσεως ἔρχεται πιὸ κοντά....

ΣΚΗΝΑΙ ΣΥΓΚΙΝΗΤΙΚΩΤΑΤΑΙ

— Ἀντωνίου.

— Ἀναστασόπουλος.

— Γεωργίου.

Ἕνας ἕνας οἱ φυλακισμένοι ὑπόδικοι καὶ κατάδικοι ποὺ ἀκοῦνε τὸ ὄνομά τους νὰ τὸ φωνάζῃ δυνατὰ ὁ φύλακας κατεβαίνουν τὶς σκάλες γνωρίζοντας προκαταβολικὰ ὅτι πρόκειται ν' ἀντικρύσουν ἕνα πρόσωπο δικό τους μὲ τὸ δεματάκι τὰ γλυκὰ ἢ καὶ χωρὶς αὐτά, πάντως ὅμως μὲ τὸ απαραίτητο «ματσάκι». Οἱ εὐαισθητότεροι ἔχουν δακρυσμένα τὰ μάτια εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι μιὰ τέτοια χρονιάτικη ἡμέρα βρίσκονται μέσα εἰς τὴ φυλακή. Ἄλλοι εἶναι πιὸ ψύχραιμοι καὶ πιὸ χαλύβδινοι.

— Χρόνια πολλά, παιδάκι μου, λέει μὲ λαχτάρα μιὰ γρηὰ μητέρα εἰς τὸ παιδί της. Κουράγιο καὶ κοντεύεις.

— Εὐχαριστῶ, μητέρα.

Παρέκει ἕνα ζευγάρι νέων, ἐκεῖνος μέσα ἀπὸ τὸ κιγκλίδωμα καὶ ἐκείνη ἀπ' ἔξω, ἀλλὰ μὲ τὰ στόματα πολὺ κοντά, ὡσὰν νὰ ἤθελαν νὰ ἑνωθοῦν, ἐὰν ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τὸ ἐπέτρεπαν, σιγομιλεῖ. Τὰ μάτια εἶναι ἀκόμη ὑγρὰ ἀπὸ δυὸ δάκρυα ποὺ ἐκύλισαν κατὰ τὴν ὥραν τῆς συναντήσεως. Καὶ τώρα ψυχραιμότεροι κουβεντιάζουν καὶ μοιάζουν νὰ λένε μὲ τὰ βλέμματά των ὁ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον. «Θὰ περάσῃ κι' αὐτό».

Ὅσοι πάλιν δὲν ἔχουν τὴν εὐτυχίαν νὰ δέχωνται ἐπισκέψεις, δὲν ἀνησυχοῦν. Ἄ, σήμερα ἡ «Μάννα» (δηλαδὴ τὸ καζάνι) ἔχει φροντίσει κα-

γροῦ ντάλα μεσημέρι τῆς Πρωτοχρονιᾶς, εὑρισκόμεθα ἀνάμεσα εἰς τοὺς ταπεινοὺς καὶ περιφρονημένους τῆς ζωῆς, εἰς τοὺς ἐγκλείστους. Γιὰ μιὰ στιγμὴ λησμονοῦμεν ὅτι μέσα ἐκεῖ ἑκατοντάδες συνανθρώπων μας χλωμιάζουν πίσω ἀπὸ τὰ βαρειὰ κάγκελλα καὶ ἀνακατεύουν τὸ μόλυσμα εἰς τὰ χνῶτά των. Ἄλλως τε αἱ φυλακαὶ Συγγροῦ ἐὰν συγκριθοῦν μὲ τὰ λοιπὰ μπουντρούμια - φυλακάς, εἶναι γιὰ τὸν τόπον μας φυλακαὶ ἰδεώδεις.

Μέσα ἡ ζωὴ σφύζει. Καὶ εἰς τοὺς διαδρόμους φύλακες μὲ φυλακισμένους κινοῦνται, βηματίζουν, συνομιλοῦν, γελοῦν.

— Πάει κι' αὐτός. Τὸν φάγαμε.

— Πόσα μένουν ἀκόμη, Ἀργύρη;

— Δυόμιση. Βγάλε τὸ τρίτον ἀναστολὴ ποινῆς, δέκα τέσσαρις μῆνες. Καὶ σύ;

— Βλαστήματα. Ἕξη χρονάκια ἀκόμη. Μὰ θὰ δουλέψῃ Ἑκατονταετηρίδα. Κάτι θὰ γίνῃ.

Ἀλήθεια ὅμως, τί πένθιμο πανηγύρι αὐτὴ ἡ κίνησις μέσα εἰς τοὺς διαδρόμους καὶ εἰς τὰ προαύλια. Καὶ ἀκόμη, πόσα πρόσωπα γνωστὰ ποὺ τὰχαμε χάσει καὶ ἐξαφνικὰ — ἔτσι γιὰ νὰ ἐνθυμούμεθα ὅλοι μας ὅτι ἡ φυλακὴ εἶναι τὸ τραγικὸν ἐνδεχόμενον — τὰ ξαναβλέπομεν ν' ἀκουμποῦν τοὺς ἀγκῶνες εἰς τὰ πρεβάζια τῶν παραθυριῶν ἢ νὰ στρέφουν τὰ νῶτα γιὰ νὰ μὴ τοὺς δῇς.

Ἔχουν ὅμως ἤδη ἀρχίσει νὰ σχηματίζωνται κύκλοι καὶ παρέες. Καὶ τί δημοκρατισμός. Ἡ ἔννοια τῆς Δημοκρατίας εἶναι εἰς τὴν ὡραιοτέραν της ἐφαρμογήν. Τραπεζῖται, ἐπιστήμονες, ἐφοπλισταί, ἀνάμικτοι μὲ ἀσήμους ἀνθρωπάκους ποὺ μιὰ κακὴ περίστασις τοὺς ἔρριξε μέσα εἰς τὰ κελλιὰ τῆς φυλακῆς. Ὅλοι εἶναι βγαλμένοι ἔξω εἰς τὰ προαύλια τοῦ κτιρίου καὶ ἐννοοῦν νὰ ξεχάσουν τὴν τύχη τους, νὰ λησμονήσουν τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν βρίσκονται καὶ νὰ χαροῦν.

Ἄλλοι πάλιν οἱ μελαγχολικώτεροι δὲν εἶναι εἰς τοὺς διαδρόμους. Μέσα εἰς τὰ κελλιά τους, καθισμένοι εἰς τὰ κρεββάτια διαβάζουν, γράφουν ἢ κοιμοῦνται. Καὶ ἐκτὸς ἀπ' αὐτοὺς ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ — οἱ πιὸ δυστυχισμένοι αὐτοὶ — ποὺ ἂν καὶ δὲν εἶναι καταδικασμένοι εἰς θάνατον, ὅμως κάποτε ἀργὰ ἢ γρήγορα πρόκειται νὰ «ἐκτελεσθοῦν» ἀπὸ κάποια ἀρρώστεια ποὺ ἔχει χρονίως πλέον φωλιάσει μέσα τους.

ΟΙ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΟΥΝ

Ἐμπρὸς λοιπὸν ἔξω εἰς τὰ προαύλια. Ἕνας κατάδικος μὲ ἕνα πακέτο γεμᾶτο, μοιράζει κουραμπιέδες εἰς τοὺς ἄλλους.

— Νἄχαμε κι' ἕνα κονιακάκι.

Ποῦ τέτοια τύχη ὅμως. Τὰ ποτὰ εἶναι τελείως ἀπηγορευμένα. Μιὰ μικροπαρέα ἀπὸ φοιτητὰς παίζει κιθάρα καὶ τραγουδάει. Τέσσερις πέντε εἰς τὴν πέρα ἄκρη χορεύουν. Καὶ στὴ μέση τῆς αὐλῆς, μιὰ παρέα τρικούβερτη ἀπὸ 10-15 ἀκούει τὸ γραμμόφωνο. Παίζει τὴν πλάκα ποὺ τοὺς ξετρελλαίνει περισσότερο, γιατὶ ἕναν ἕναν τοὺς περιλαμβάνει ὅλους. «...Τὸν ὑμνούμενον, τὸν δοξολογούμενον. Ἀθηναῖο γκάγκαρο, Πειραιώτη μαουνιέρη, Κερκυραῖο κλαπαδόρο καὶ Πατρινὸ τὶ χαμπάρια μάστορη...»

— Μπράβο, ἄκου τὰ Κερκυραῖο.

— Πάψε σύ, βρὲ Ἀνδρέα ἀπὸ τὸ Βόλο καὶ θ' ἀκούσῃς καὶ τὰ δικά σου.

Καὶ ὕστερα ἐν χορῷ ὅλοι μαζύ.

«Τὸν ὑμνούμενοον, τὸν δοξολογούμενον».

Ἕνας ἔχει ἀνεβῇ, ἐν εἴδει βάθρου ρητορικοῦ, εἰς τοὺς ὤμους ἑνὸς συγκαταδίκου του γιὰ νὰ βγάλῃ λόγο. Εἶναι ὁ... Καζαμίας τῆς φυλακῆς καὶ πρόκειται νὰ κάνῃ τὸ προγνωστικὸν τοῦ νέου ἔτους.

«Κύριοι», κραυγάζει.

«Κατὰ τὸ αἰσίως ἐρχόμενον ἔτος, πρόκειται νὰ λάβῃ χώραν (σὶκ) μία τεραστία ἀνακάλυψις ἀπὸ τὸν δόκτορα... Στράκε - χάουζεν. Θὰ εἶναι ἡ ἀνακάλυψις αὐτὴ ἕνα βῆμα μεγάλο γιὰ τὴν κατάργησι τοῦ θανάτου. Γι' αὐτὸ καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ κράτη θὰ χαρισθοῦν αἱ ποιναὶ καὶ θ' ἀπολυθοῦν ὅλοι οἱ φυλακισμένοι...»

— Ἐμᾶ βέβαια, γιατὶ ἐμεῖς οἱ ἰσοβῖτες, ἀλλοίμονό μας, διακόπτει κάποιος. Θὰ πιασθοῦμε κορόϊδα.

— Θὰ κλείσουν λοιπὸν αἱ φυλακαί. Καὶ ὄχι μόνον αὐτό, ἀλλά..»

Στύρετε, τί λέει μιὰ σοφὴ λαϊκὴ παροιμία; «Ὅποιος πεινάει καρβέλια ὀνειρεύεται».

Ἐπὶ τέλους αἱ προρρήσεις καὶ τὰ ὄνειρα τελειώνουν. Καὶ τὸ γραμμόφωνο ξαναρχίζει.

«Γιαλέλι, λέλι, λέλι,
ἡ καρδιά μου σένα θέλει...»

Ἡ ὥρα ἔχει περάσει. Τὸ λυκόφως ἀρχίζει νὰ πέφτῃ σιγὰ σιγά, πρόδρομος τοῦ σκοταδιοῦ τῆς νύκτας. Ἡ καμπάνα τῆς φυλακῆς κτυπᾷ δυνατά. «Εἰς τοὺς θαλάμους». Ἡ ἀμείλικτος πραγματικότης ξαναζητεῖ τὰ δικαιώματά της, σὰν νὰ θέλῃ νὰ πῇ.

— Τί ματαιοπονεῖτε. Μέσα στὰ σίδερα δὲν ὑπάρχει χαρά. Ὑπομονή.

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ

Ὅταν ἐφεύγαμεν, ἀπὸ δεκάδες στόματα ἀκούγαμε νὰ μᾶς παρακαλοῦν. «Γράψτε πὼς πρέπει τώρα μὲ τὰς ἑορτὰς τῆς Ἑκατονταετηρίδος νὰ δώσουν ἀναστολὰς τῶν ποινῶν. Οἱ Τοῦρκοι ἐπὶ τῇ συμπληρώσει δεκαετίας ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τῆς Δημοκρατίας των ἔδωσαν ἀναστολὰς καὶ χάριν. Οἱ Βέλγοι πέρυσιν ἔδωσαν γενικὴν ἀμνηστείαν. Οἱ Ρουμᾶνοι ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει ἑνὸς τμήματος μόνον τῆς χώρας των, τῆς Δοβρουτσᾶς, ἔδωσαν ἀναστολὰς καὶ χάριν. Οἱ Σέρβοι ἐπὶ τῇ γεννήσει ἑνὸς πρίγκηπος, τὸ ἴδιο. Σ' ἐμᾶς ἐδῶ ποὺ κάναμε ἕνα σφάλμα κι' ἐπέσαμε στὴ φυλακή, δὲν θὰ μᾶς δοθῇ ἀναστολὴ τοῦ ὑπολοίπου τῆς ποινῆς τώρα ποὺ πρόκειται νὰ ἑορτάσουμε τὸ σημαντικώτερο ἐθνικὸ γεγονός μας; Γράψτε, κύριε συντάκτα, γράψτε δυὸ λόγια.. Μὴ κυττάζετε ποὺ βρισκόμαστε μέσα στὴ φυλακή...»

Ὁ ἀναμάρτητος πρῶτος τὸν λίθον βαλέτω. Ἡ αἴτησίς των εἶναι δικαιοτάτη. Κεὶ τὴν συνιστῶ μὲ ὅλη μου τὴν καρδιά.

Τ. Κ. ΝΤΟΚΟΣ

ΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑΙ ΜΙΑΣ ΔΥΣΤΥΧΙΑΣ

ΕΦΟΝΕΥΣΕ ΚΑΙ ΕΘΑΨΕ ΤΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΟΥ ΔΙΟΤΙ ΔΕΝ ΗΜΠΟΡΟΥΣΕ ΝΑ ΤΗΝ ΤΡΕΦΗ

Μία σπαρακτικὴ τραγῳδία. - Ὁ βιοπαλαιστὴς ποὺ σκοτώνει τὴν γυναίκα του καὶ τὸ παιδί του. - Ποῦ ὁδηγεῖ ἡ πεῖνα. - Ὕστερα ἀπὸ ἕνα ὁλόκληρο χρόνο γεμᾶτον ἀγάπη

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, Δεκέμβριος. (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας).— Ἡ Ἀμερική, καὶ ἰδιαιτέρως αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, εἶναι βέβαια ὁ πιὸ πλούσιος τόπος τοῦ κόσμου, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ παράδεισος. Ὑπάρχει καὶ ἐδῶ πεῖνα καὶ δυστυχία καὶ φτώχεια, δίπλα στὰ δισεκατομμύρια τοῦ Φὸρντ, τοῦ Μόργκαν, τοῦ Κάρνετζι. Καὶ ἐδῶ πολλοὶ ἄνθρωποι τῆς λαϊκῆς καὶ τῆς ἀστικῆς τάξεως, μολονότι ἀγωνίζονται ἀπὸ τὸ πρωΐ ὡς τὸ βράδυ, ἱδροκοποῦν, φτύνουν αἷμα γιὰ νὰ τὰ φέρουν βόλτα, γιὰ ν' ἀντιμετωπίσουν καὶ τὰς στοιχειώδεις ἀνάγκας τῆς ζωῆς, δὲν τὰ καταφέρνουν. Δοκιμάζουν τὴν πικρία τῆς πείνας καὶ τῶν στερήσεων, μέρες, μῆνες, χρόνια ὁλόκληρα. Ὅσοι ἔχουν θάρρος καὶ δύναμι, ὅσοι ἔχουν νεῦρα ἀτσαλένια, ἀντέχουν. Ἄλλοι ὅμως πιὸ ἀδύνατοι, λιγώτερο θαρραλέοι καὶ καρτερικοί, ὑποκύπτουν.

Αὐτὸ ἀκριβῶς συνέβη καὶ μὲ τὸν δυστυχῆ νέο Γεώργιον Κλαίρ, ἡ σπαρακτικὴ τραγῳδία τοῦ ὁποίου συνετάραξε κατ' αὐτὰς ὅλη τὴν κοινωνία τῆς Νέας Ὑόρκης.

❁

«Ἡ εὐτυχία δὲν διαρκεῖ», λέγει τὸ τραγοῦδι. Εἶναι αὐτὸ ἀληθινό; Γιὰ μερικοὺς ναί, γιὰ ἄλλους ὅμως, τοὺς περισσοτέρους, ὄχι. Στὸν αἴθριο καταγάλανο οὐρανὸ σχηματίζεται ἔξαφνα ἕνα μικρὸ συννεφάκι ποὺ μεγαλώνει, μεγαλώνει, καὶ στὸ τέλος ξεσπᾷ σὲ τρομερὴ μπόρα.

Ἦτο εὐτυχισμένος ἄνθρωπος ὁ Κλαὶρ ἀγαπιόντουσαν τρία ὁλόκληρα χρόνια. Ἀπ' τὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ νέος φοιτοῦσε σὲ μιὰ ἐμπορικὴ σχολὴ καὶ ἡ νέα σὲ ἕνα γυμνάσιο. Εἶχαν γνωρισθῇ σ' ἕνα κοινὸ φιλικὸ σπίτι ὅπου ἐβλέποντο συχνά. Δὲν ἄργησαν ν' ἀγαπηθοῦνε. Ὁ Κλαὶρ ἐξωμολογήθηκε μιὰ βραδειὰ τὸν ἔρωτά του στὴν Τζένι καὶ εἶδε τρελλὸς ἀπ' τὴ χαρὰ ὅτι ἡ νέα στὸ αἴσθημά του ἀντεπεκρίνετο. «Μόλις τελειώσω τὶς σπουδές μου, τῆς εἶπε, καὶ πάρω μιὰ καλὴ θέσι, θὰ παντρευτοῦμε».

Ἡ νέα συνεφώνησε. Πέρασε ἕνα, πέρασαν δύο, πέρασαν τρία χρόνια καὶ ἡ ἀγάπη τῶν δύο νέων ὅλο καὶ μεγάλωνε. Ἕως ὅτου ἔφθασε ἡ γλυκειὰ στιγμὴ νὰ ἑνωθοῦνε. Πρὸ ἕξη ἀκριβῶς μηνῶν ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των.

❁

Ἀλλὰ εἴπαμε. Ἡ εὐτυχία δὲν διαρκεῖ. Καί, πράγματι, γιὰ τὸν δυστυχισμένο Γεώργιο Κλαίρ, τοὐλάχιστον, ἡ εὐτυχία διήρκεσε τέσσερις μόλις μῆνες. Ὕστερα ἐσταμάτησε ἀπότομα, μὲ τὸν πιὸ τραγικὸ τρόπο.

Εἶχε πιάσει ἕνα μικρὸ σπιτάκι κοντὰ στὴν Νέα Ὑόρκη, καὶ ἔμενε ἐκεῖ μὲ τὴν λατρευτή του γυναίκα. Θέσι σπουδαία δὲν εἶχε—ἦτο διωρισμένος σ' ἕνα παραγγελιοδοχικὸ κατάστημα — ἀλλ' ὁπωσδήποτε κατώρθωνε νὰ τὰ φέρνῃ βόλτα. Ὅταν τὸ βράδυ ἐγύριζε κατάκοπος ἀπ' τὴ δουλειά του στὸ σπίτι του, εὕρισκε παρηγοριὰ καὶ ἀνακούφισι, κανένα στενὸ συγγενῆ γιὰ νὰ ζητήσῃ βοήθεια, οὔτε καὶ ὁ ἴδιος. Κτήματα γιὰ νὰ ὑποθηκεύσῃ, πολύτιμα ἀντικείμενα γιὰ νὰ ἐνεχυριάσῃ, δὲν ὑπῆρχαν. Μία μαύρη, στυγνὴ ἀπελπισία ἤρχισε νὰ τὸν καταλαμβάνῃ. Εὑρίσκετο εἰς ἀδιέξοδον. Σὲ λίγες μέρες δὲ θὰ μποροῦσε νὰ πληρώσῃ τὸ νοίκι του, δὲ θὰ μποροῦσε νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὰ ἔξοδα συντηρήσεως τῆς γυναίκας του καὶ τοῦ ἑαυτοῦ του. Θὰ πεινοῦσαν, θὰ ἔμεναν στοὺς δρόμους. Καὶ μαζὶ μ' αὐτοὺς θὰ ἐπεινοῦσε, καὶ θὰ ὑπέφερε καὶ τὸ παιδάκι, τὸ ὁποῖον θὰ ἐγεννᾶτο ὕστερα ἀπὸ δυὸ τρεῖς μῆνες...

Ἤρεμος, χωρὶς νὰ φαίνεται καθόλου συγκινημένος, ὁ Γεώργιος Κλαὶρ ὡδήγησε τοὺς ἀστυνομικοὺς εἰς τὸ μέρος ὅπου εἶχε θάψει τὴν νεαρὰν σύζυγόν του καὶ ἐκύτταζε ψύχραιμος τὸ ἀποκαλυπτόμενον ἀπὸ τὴν ἐκσκαφὴν σῶμά της..

Γεώργιος Κλαίρ; Γιὰ ὅσους τὸν ἔβλεπαν ἐδῶ καὶ λίγους μῆνες ἀκόμη, ἀσφαλῶς ναί. Ἐκτὸς τοῦ πλούτου, τίποτε σχεδὸν δὲν τοῦ ἔλειπε. Εἶχε νειάτα, ὑγεία, θέσι μικρὴ ἀλλὰ καλὴ καὶ μὲ μέλλον, καὶ τὸ κυριώτερο, τὴν πιὸ χαριτωμένη γυναίκα τοῦ κόσμου. Μιὰ κουκλίτσα ὅλο γλύκα καὶ καλωσύνη.

Ὁ γάμος των εἶχε γίνει πέρυσι. Ἦταν ἕνας γάμος ἔρωτος. Ἡ Τζένι Γουέμστερ καὶ ὁ Γεώργιος στὸ χαμόγελο, στὰ γλυκὰ χάδια, στὴν στοργικὴ καὶ τρυφερὴ ἀγκαλιὰ τῆς γυναίκας του. Τὶς πίκρες, τὶς ἀπογοητεύσεις, τὶς ἔννοιες καὶ τὶς σκοτοῦρες, ὅλα τὰ λησμονοῦσε, καὶ μὲς στὴν χαρούμενη ψυχή του δὲν ἔμενε θέσις παρὰ μόνον γιὰ τὴν ἐλπίδα. Ὅταν τὸν ἔβλεπε μελαγχολικό, ἡ Τζένι μεγάλωνε ἀκόμη περισσότερο τὴν ἀγάπη της, γινόταν ἀκόμη πιὸ τρυφερὴ καὶ διαχυτική, καὶ τοῦ ἔλεγε: «Ἔννοια σου, ἀντρούλη μου, καὶ γλήγορα θὰ διορθωθοῦν τὰ πράγματα. Θὰ πάρῃς μεγαλείτερο μισθό, θ' ἀνοίξῃς δικό σου γραφεῖο, καὶ τότε πιὰ τίποτε δὲ θὰ μᾶς λείπῃ. Θὰ εἴμαστε τὸ πιὸ εὐτυχισμένο ζευγάρι τοῦ κόσμου».

Ἀλλοίμονον ὅμως! Ἄλλα λογάριαζαν οἱ δύστυχοι νέοι καὶ ἄλλα τοὺς ἔφερε ἡ τύχη. Μιὰ μέρα, ἔξαφνα, τὸ παραγγελιοδοχικὸ γραφεῖο ὅπου εἰργάζετο ὁ νέος ἔκλεισε, καὶ ὁ Γεώργιος Κλαὶρ ἔμεινε δίχως δουλειά.

Φύσει δειλός, ἔχασε ἀμέσως τὸ ἠθικό του. Τὸ χάσιμο τῆς θέσεώς του τόσο τὸν ἀπήλπισε, ὥστε τὸ ἔκρυψε ἀπὸ τὴν γυναίκα του μιὰ ὁλόκληρη ἑβδομάδα. Δὲν τολμοῦσε νὰ τῆς τὸ πῇ. Ἴσως καὶ διότι εὑρίσκετο ἡ γυναίκα του εἰς ἐνδιαφέρουσαν θέσιν καὶ δὲν ἤθελε νὰ τὴν στενοχωρήσῃ.

Ἀλλ' ἡ γυναίκα του τὸ ἐμάντευσε. Ἐμάντευσε ὅτι κάτι ἀσυνήθειστο, κάτι ποὺ τοῦ ἐστοίχισε πολὺ εἶχε συμβῇ στὸν ἄνδρα της. Τὸν ἔβλεπε μελαγχολικό, συνωφρυωμένο, ἀμίλητο, ὅπως ποτὲ ἄλλοτε δὲν τὸν εἶχε ἰδῆ. Καὶ αὐτὸ τὴν ἔβαζε σ' ὑποψίες. Μὲ τὰς ἐρωτήσεις της ἐν τούτοις δὲν κατώρθωσε τίποτε νὰ ἐξακριβώσῃ. Ὁ Κλαὶρ τὴν ἐβεβαίωνε ὅτι δὲν εἶχε συμβῇ τίποτε τὸ ἐξαιρετικὸν καὶ ὅτι ἡ μελαγχολία του ὠφείλετο εἰς μίαν ἁπλῆν κακοδιαθεσίαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ δὲν ἔμενε ἀδρανὴς ὁ Κλαίρ. Ἔκανε ὅ,τι ἦτο δυνατὸν γιὰ νὰ βρῇ κάποια ἄλλη θέσι. Ὡμίλησε σὲ φίλους, σὲ γνωρίμους τους, τοὺς παρεκάλεσε νὰ τὸν ἔχουν ὑπ' ὄψιν των γιὰ καμμιὰ θέσι. Ἐπῆγε σὲ ἰδιωτικὰ γραφεῖα, σὲ ἑταιρεῖες, σὲ Τράπεζες καὶ ἐζήτησε νὰ προσληφθῇ. Ἐδημοσίευσε ἀγγελίες στὶς ἐφημερίδες, διὰ τῶν ὁποίων ἐζητοῦσε θέσι. Ἀπηυθύνθη εἰς γνωστότερα μεσιτικὰ γραφεῖα. Ὅλαι αὐταὶ αἱ ἐνέργειαι ἔμειναν ἄκαρποι. Δὲν κατώρθωσε νὰ βρῇ καμμιὰ θέσι.

Ὅσο ἐμεγάλωνε ἡ ἠθική του στενοχωρία, τόσο ἐμεγάλωνε καὶ ἡ οἰκονομική του ἀνέχεια. Ἡ λίγες οἰκονομίες ποὺ εἶχε, ἐξηντλήθησαν γλήγορα. Ἡ γυναίκα του δὲν εἶχε

«Σκοτώνουμε κάποτε, εἶπε ὁ ποιητής, καὶ τὰ πλάσματα ποὺ τ' ἀγαποῦμε περισσότερο καὶ ἀπ' τὸν ἑαυτόν μας». Ἀπὸ πόνο, ἀπὸ ἀνάγκη, ἀπὸ ἕνα αἴσθημα τόσο βίαιο, τυφλὸ καὶ ὀδυνηρὸ ποὺ ὅποιος δὲν τὸ δοκίμασε δὲν μπορεῖ νὰ τὸ καταλάβῃ.

Ἕνα βράδυ ὁ Κλαὶρ ἐγύρισε κάπως νωρίτερα στὸ σπίτι του. Μιὰ θανάσιμη ὠχρότης ἦτο χυμένη στὸ πρόσωπό του, καὶ συγχρόνως ἡ ἔκφρασίς του εἶχε κάτι τὸ ἄγριο καὶ τὸ ἀπεγνωσμένο. Εἶχε τὴν ἔκφρασι τῶν ἀνθρώπων ποὺ εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ πράξουν τὸ πᾶν.

Ὅταν τὸν εἶδε ἡ γυναίκα του ἐτρόμαξε. Δὲν τοῦ εἶπε ὅμως τίποτε γιὰ νὰ μὴν τὸν ταράξῃ περισσότερο.

Ὅταν ἔφθασε ἡ ὥρα τοῦ φαγητοῦ δὲν ἔφαγαν τίποτε. Ἐκάθησαν λίγη ὥρα σωπηλοί, ἀκίνητοι καὶ κατόπιν ἀπεσύρθησαν στὸ ὑπνοδωμάτιό των.

Καὶ τότε, ἐκεῖ ἔλαβε χώραν σὲ λίγες στιγμὲς τὸ ἀνατριχιαστικὸν δρᾶμα ποὺ συνεκλόνισε ὁλόκληρη τὴν Νέα Ὑόρκη.

Ὁ Κλαίρ, ἐνῷ ἐγδύνετο, ὥρμησε ἔξαφνα ἐπάνω στὴν νεαρή του γυναίκα, τῆς ἔβαλε τὰ χέρια στὸν λαιμὸ καὶ τὴν ἔπνιξε. Ἡ δύστυχη Τζένι δὲν ἔβγαλε οὔτε μιὰ φωνή. Πέθανε σὰν πουλάκι.

Ἀλλ' ὁ Κλαίρ, μὴ μπορῶντας ν' ἀντιληφθῇ, στὴν ψυχολογικὴ κατάστασι εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο, ἂν πράγματι εἶχε πεθάνει ἢ ὄχι ἡ γυναίκα του, ἀμφέβαλλε. Καὶ τότε διὰ νὰ εἶναι ἐντελῶς βέβαιος, πῆρε ἕνα σύρμα ὅπου ἦτο περασμένη μιὰ κουρτίνα, καὶ ἀφοῦ ἐστούπωσε τὸ στόμα τῆς γυναίκας του μ' ἕνα μαντήλι, πέρασε τὸ σύρμα γύρω στὸ λαιμό της καὶ τὸ ἔσφιξε ὅσο μποροῦσε περισσότερο. Ἀλλοίμονον! Σκότωνε μιὰ σκοτωμένη, ἔπνιγε γιὰ δεύτερη φορὰ μιὰ γυναίκα ποὺ ἦτανε ἤδη πνιγμένη..

❁

Ὅταν ἐβεβαιώθη ὅτι ἦταν νεκρή, κατελήφθη ἀπὸ πανικό. Μηχανικῶς, ἀσυνειδήτως, χωρὶς νὰ καταλαβαίνῃ τί ἔκαμνε, τὴν σκέπασε μὲ μιὰ κουβέρτα, τὴν φορτώθηκε στὸν ὦμο του καὶ ἐξεκίνησε πρὸς τὸν κάμπο. Τὸ μέρος ἦτο ἐντελῶς ἔρημο καὶ νύχτα καθὼς ἦτο, δὲν τὸν εἶδε κανείς. Προχώρησε ὁ κετά, ἕως ὅτου ἔφθασε σὲ μιὰ ρεματιά. Μαζί του εἶχε πάρει καὶ μιὰ ἀξίνη. Κατέβηκε στὴν ρεματιά, διάλεξε ἕνα μέρος ὅπου τὸ χῶμα ἦταν μαλακό, καὶ ἀφοῦ ἀπέθεσε κατὰ γῆς τὸ πένθιμο φορτίο, ἤρχισε νὰ σκάβῃ. Ἔσκαψε τὴ γῆ κατὰ μῆκος καὶ πλάτος, ἔτσι ποὺ νὰ χωρῇ ἕναν ἄνθρωπο, καὶ ὕστερα ἔρριξε μέσα τὴν γυναίκα του καθὼς ἦταν τυλιγμένη μὲ τὴν κουβέρτα, σκέπασε τὸν τάφο γλήγορα γλήγορα καὶ ἔφυγε.

Ὅλη τὴ νύχτα δὲν ἔκλεισε μάτι. «Εἶναι ἀδύνατον, εἶπε στὴν ἀνάκρισι, νὰ περιγράψω τὴν ἀγωνία μου. Καλλίτερα νὰ πέθαινα χίλιες φορές. Δὲ θὰ ὑπέφερα τόσο».

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωῒ πῆγε καὶ κατήγγειλε ὁ ἴδιος τὸ γεγονὸς στὴν ἀστυνομία. Τὸ κατήγγειλε ψύχραιμος, τόσον ψύχραιμος, ὥστε πρὸς στιγμὴν οἱ ἀστυνομικοὶ ἐνόμισαν ὅτι ἔχουν νὰ κάμουν μὲ κανέναν τρελλό.

Τὴν ἴδια ψυχραιμία ἔδειξε ὁ Κλαὶρ καὶ ὅταν ὡδήγησε τοὺς ἀστυνομικοὺς στὸ μέρος ὅπου εἶχε ταφῇ ἡ γυναίκα του. Ὅταν ἄνοιξαν τὸν τάφο, ἔβγαλαν τὴν κουβέρτα καὶ ξεσκέπασαν τὴν νεκρή, δὲν ἔδειξε τὸ παραμικρότερον ἴχνος συγκινήσεως. Θὰ ἔλεγες ὅτι εἶχε χάσει ἐντελῶς τὴν αἴσθησιν τῆς πραγματικότητος, καὶ ὅτι δὲν παρίστατο στὴν ἐκταφὴ τῆς λατρευτῆς του γυναίκας, ἀλλὰ κάποιας ξένης, μὲ τὴν ὁποίαν δὲν εἶχε κανένα ἀπολύτως δεσμό. Ὅταν τὸν ἐρώτησαν γιατὶ σκότωσε τὴν γυναίκα του καὶ πῶς δὲν ἐλυπήθηκε κἂν τὸ παιδάκι ποὺ θὰ γεννιότανε, ὁ Κλαὶρ ἀπήντησε:

«Σκότωσα γιατὶ δὲν μποροῦσα νὰ ὑπομείνω τὴ σκέψι ὅτι ἡ λατρευτή μου γυναίκα καὶ τὸ παιδάκι μου θὰ ὑπέφεραν ἀπὸ πεῖνα καὶ δυστυχία».

Αἱ ἀμερικανικαὶ ἐφημερίδες γράφουν ὁμοφώνως ὅτι πρόκειται περὶ παραφρονος. Ἀλλ' εἶναι τάχα τρελλὸς ὁ Κλαὶρ ἢ ἕνας δυστυχισμένος, τοῦ ὁποίου δὲν μποροῦμε ν' ἀντιμετωπίσωμε κἂν τὴν δυστυχίαν;

ΝΙΚΟΣ ΑΥΛΙΔΗΣ

ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΑΥΤΟΠΕΡΙΓΡΑΦΟΜΕΝΑ

Η ΖΩΗ ΕΝΟΣ ΜΙΚΡΟΠΩΛΗΤΟΥ

Ἄρθρον τοῦ μικροπωλητοῦ κ. Ἀλ. Γεωργίου

Τί εἶναι ἕνας μικροπωλητής; Ἕνας «πλανόδιος» ἔμπορος.

Φορτωμένος μὲ τὸ καλάθι του, τὸ κουτί του, τὸ σακκί του, ἢ ὅ,τιδήποτε ἄλλο, ἀποτελεῖ τὴν κινητὴν «βιτρίναν» του, γυρίζει ὅλη τὴν ἡμέρα στοὺς δρόμους τῆς πόλεως καὶ στὶς πιὸ ἀπόκεντρες συνοικίες της γιὰ νὰ πουλήσῃ τὸ ἐμπόρευμά του.

Τί πουλάει ἕνας μικροπωλητής; Τὰ πάντα. Κτένες, καρφίτσες, παραμάνες, κάλτσες, πίπες, μολύβια, χαρτιά, μπλόκ, τετράδια, βιβλία, δαντέλλες, κουβαρίστρες, καλτσοδέτες, γραβάτες, κουμπιά, τσιγάρα, σπίρτα, κουλούρια, γλυκίσματα καὶ ὅ,τι ἄλλο μπορεῖ νὰ φαντασθῇ κανείς.

❁

Ἡ τάξις τῶν μικροπωλητῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκω, εἶναι πολυπληθεστάτη, ἴσως δὲ γι' αὐτὸν τὸν λόγον ἡ κατάστασίς μας, ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, εἶναι οἰκτρά.

Ἐργαζόμεθα, δέκα, δώδεκα, δεκατέσσαρες ὧρες τὸ ἡμερονύκτιο, ὅσο δηλαδὴ ἀντέχουν οἱ ὀργανισμοί μας. Καὶ ἀναγκαζόμεθα νὰ ἐργαζώμεθα τόσον πολὺ γιατὶ ἡ δουλειὰ εἶναι λίγη καὶ οἱ πωληταὶ πολλοὶ καὶ πρέπει ἕνας μικροπωλητής, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ βγάλῃ τὸ καθημερινό του ψωμὶ (ὄχι τίποτε ἄλλο), νὰ δουλέψῃ μέχρις ὅτου ἐξαντληθῇ.

Ὕστερα ἀπὸ τόσην ἐργασίαν τί κερδίζουμε; Ἐλάχιστα πράγματα.

❁

Οἱ ὅροι τῆς ἐργασίας μας εἶναι οἱ ἑξῆς.

Ὅταν ἕνας νέος δὲν μπορεῖ νὰ βρῇ πουθενὰ δουλειὰ καὶ δὲν διαθέτει τίποτε ἄλλο παρὰ μόνον τὰ χέρια του καὶ λίγα λεπτὰ τὴ «συρμαγιά» (ὅπως λέγεται στὴ γλῶσσα τοῦ ἐπαγγέλματός μας) ἀποφασίζει νὰ γίνῃ μικροπωλητής.

Τότε ἢ παίρνει πρᾶγμα ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰ παραγγελιοδοχικὰ γραφεῖα ἢ τὰ μαγαζιά, ἢ «συνεργάζεται» μὲ κανέναν μικρέμπορον παραγκιοῦχον, ἀναλαμβάνων νὰ βγῇ «μὲ τὸ κοφίνι στὴ γύρα».

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ἡ «συρμαγιά» πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ εἶναι σεβαστή, γιατὶ τὰ εἴδη τῶν διαφόρων παραγγελιοδοχικῶν γραφείων εἶνε ἀκριβὰ καὶ πίστωσις δὲν δίδεται. Συνήθως εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν συνεταιρίζονται δύο ἢ τρεῖς μικροπωληταὶ μαζὶ καὶ καταθέτοντες τὰ μικρά των κεφάλαια, σχηματίζουν ἕνα ποσὸν μὲ τὸ ὁποῖον προβαίνουν εἰς ἀγορὰν ἐμπορεύματος πρὸς μεταπώλησιν.

Ὁ μικροπωλητὴς κερδίζει 5 — 10 ο)ο ἀναλόγως μὲ τὰ εἴδη ποὺ ἀγοράζει. Σπανίως τὸ κέρδος φθάνει τὰ 20 ο)ο, ἀλλὰ καὶ τότε ἡ κατανάλωσις τοῦ εἴδους ἐκείνου εἶναι τόσον μικρή, ὥστε τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι τὸ ἴδιον.

Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν, ἡ «συνεργασία» γίνεται ὡς ἑξῆς. Ὁ παραγκιοῦχος παραδίδει στὸν μικροπωλητὴν ἐπὶ πιστώσει ἐμπόρευμα πρὸς μεταπώλησιν εἰς τὰς συνοικίας, ἐπὶ ποσοστοῖς.

Αὐτοὶ εἶναι κυρίως οἱ δύο τρόποι κατὰ τοὺς ὁποίους ἐργάζονται οἱ μικροπωληταί.

Συχνὰ δὲ περιοδεύουν καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας — ἰδίως ἐκεῖ ὅπου γίνονται «πανηγύρια» — γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ διαθέσουν τὸ λίγο ἐμπόρευμά τους καὶ νὰ κερδίσουν ἔτσι τὸ πρὸς τὸ ζῆν.

«Ἡ μόνη μικρὰ κίνησις ἡ ὁποία γίνεται εἶναι τώρα στὶς γιορτὲς ποὺ οἱ μικροπωληταὶ τὶς περιμένουν γιὰ νὰ βγάλουν ἕνα «πάγκο» καὶ νὰ κερδίσουν ἔτσι ἕνα ποσὸν μὲ τὸ ὁποῖον θὰ μπορέσουν νὰ ἀγοράσουν καὶ ἄλλο ἐμπόρευμα γιὰ νὰ ἐξακολουθήσουν τὴν ἐργασία τους ἀργότερα.

Ἡ τάξις μας, καθὼς εἶπα καὶ ἀνωτέρω εἶναι πολυπληθὴς καὶ ὑποφέρει τὰ πάνδεινα ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν ἡ ὁποία μαστίζει ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας. Δυστυχῶς δὲ οὐδεμία ἐλπὶς ὑπάρχει νὰ καλυτερεύσῃ ἡ θέσις μας, ἐφόσον ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἡ κατάστασις χειροτερεύει.

ΑΛ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ